



The Level of Acqualization of the Acquisitions on Ecology Issues in 5th, 6th And 7th Grades Social Studies Course*

İsmail Hakan Akgün^{1**}, Yasemin Atmaca²

¹Adiyaman University, Faculty of Education, Adiyaman

²Ministry of Education, Social Studies Teacher, Adiyaman

ARTICLE INFO

Article History:

Received

21.10.2015

Received in revised form

27.11.2015

Accepted

07.12.2015

Available online

31.12.2015

ABSTRACT

The objective of this study is to determine students' level of acquisitions on ecology issues in terms of various variables in the 5th, 6th and 7th grades Social Studies Course. In the study carried out by the survey model of quantitative research method, an academic achievement test developed by the researcher was used to collect data. The results of the study indicated that students in the 5th, 6th and 7th Grades have an intermediate level of knowledge about the ecology on Social Studies Course. In terms of variables, it is observed that there are statistically significant differences between girls and boys, between students whose mother and father graduated from high school and all other students and between students living in the city center and those living in rural areas. Moreover, it is determined that there is a significant difference between students whose fathers graduated from primary or secondary school and students whose fathers are just literate, not graduated from any school. It is also determined that there is a difference between students with family income 1501 TL or over and students with family income 0-950 TL.

© 2015AUJES. All rights reserved

Keywords:

Social Studies, Ecology, Achievement, Environmental Problems

Extended Abstract

Introduction

Although rapid changes and improvements occurring in the world have led to important developments and innovations in many areas, they also cause major problems in some. The primary problems of today's world are global warming and various species of endangered animals and plants; in other words, ecological imbalance. Especially for the last ten years, the ecological imbalance has reached a scale at which it threatens the world, thus necessitating both national and

*This study is a part of the master thesis of Yasemin ATMACA (supervised by Assist. Prof. Dr. İsmail Hakan AKGÜN) entitled "Investigation of the level of realization achievements on ecology issues in terms of various variables in the grade of 5th, 6th and 7th grades social studies courses in secondary classes: Sample of Pazarcık district of Kahramanmaraş"

**Corresponding author's address: Adiyaman University, Faculty of Education, Department of Social Studies, Adiyaman e-mail:hakgun@adiyaman.edu.tr

international protections. It should be remembered that in order to overcome this problem, it is inevitable to enlighten people on this ecological imbalance. Every modern country either includes independent courses in their curricula from primary school to university, even at the graduate level or tries to inform individuals in regular courses with an interdisciplinary approach. In Turkey, students at all levels of education have the opportunity to be informed about ecological issues. In Turkey, although environment and ecology issues are mostly covered in the science and technology course at elementary school, the content and the acquisitions of the social sciences course 5th, 6th and 7th grades include an important amount of information about ecology. This study tries to find out what students learned or the level of acquisitions on ecology issues in terms of various variables in the 5th ,6th and 7th Grades Social Studies Course.

Method

The purpose of this study is to determine students' level of acquisitions on ecology issues in terms of various variables in the 5th, 6th and 7th grades Social Studies Course. In the study carried out by the survey model of quantitative research method, academic achievement test developed by the researcher was used as the data collection tool. The data obtained were analyzed using SPSS (Statistical Package for Social Science for Windows 21.0). Descriptive statistics (mean and standard deviation) have been used for the evaluation of data. For the comparison of quantitative data, independent t-test was used for the difference between two groups. The data were evaluated within the 95% confidence interval, 5% significance level. For independent variables with more than two categories such as family income, father's level of education and mother's level of education, ANOVA was used in order to determine group differences. Scheffe test, which identifies the significant differences and which is important for the analysis of social science research, was preferred.

Conclusion

The results of this study indicated that students in 5th, 6th and 7th grades have an intermediate level of knowledge about the ecology on Social Studies Course. In terms of variables, it is observed that girls are more successful than boys, students whose mother or father graduated from high school are more successful than the other students and students living in the city centre are more successful than those

living in rural areas. Moreover, it is determined that there is a significant difference between students whose fathers graduated from primary or secondary school and students whose fathers are just literate, not graduated from any school. It is also determined that there is difference between students with family income 1501 TL or over and students with family income 0-950 TL.



Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyi*

İsmail Hakan Akgün^{1**}, Yasemin Atmaca²

¹Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adıyaman

²Meb, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Adıyaman

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:
Alındı 21.10.2015
Düzeltilmiş hali
alındı 27.11.2015
Kabul edildi
07.12.2015
Çevrimiçi yayınlandı
31.12.2015

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler derslerinde geçen ekoloji konularına ilişkin kazanımların öğrenciler tarafından ne düzeyde öğrenildiğini çeşitli değişkenler açısından tespit etmektir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen akademik başarı testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler derslerinde geçen ekoloji konularıyla ilgili genel akademik ortalamalarının orta seviyede olduğu görülmüştür. Değişkenler açısından ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre; annesi ve babası lise mezunu olan öğrencilerin diğer tüm gruplara göre; şehirde yaşayan öğrencilerin köyde yaşayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha başarılı oldukları görülmüştür. Ayrıca, baba eğitim düzeyi ilköğretim ve ortaokul olan öğrencilerin akademik ortalamalarının, babası yalnızca okur-yazar olan öğrencilere göre ve aile gelir düzeyi 1501 TL ve üstü olan öğrencilerin ise aile gelir düzeyi 0-950 TL olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

© 2015ADYÜEBD. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Sosyal Bilgiler, Ekoloji, Kazanım, Çevre Sorunları

Giriş

Dünyada meydana gelen hızlı değişim ve gelişmeler birçok alanda önemli kolaylıklar ve yenilikler getirirken bazı konularda ise önemli problemlere sebep olmaktadır. Günümüz dünyasında bu önemli problemlerin başında ise küresel ısınma, çeşitli hayvan ve bitki türleri gibi doğal varlıkların yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması bir başka ifadeyle ekolojik dengenin bozulması gelmektedir.

Son on yıldır özellikle ekolojik dengenin bozulması dünyayı tehdit eder bir boyuta ulaşmış ve hem ulusal hem de uluslararası önlemler alınmasını gerekli

*Bu çalışma İsmail Hakan AĞÜN danışmanlığında Yasemin ATMACA tarafından hazırlanan "Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesi Örneği)" isimli Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kayıtlı yüksek lisans tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

**Sorumlu yazarın adresi: Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü, Adıyaman e-posta:hakgun@adiyaman.edu.tr

kılmıştır. Buna bağılı olarak çeşitli uluslararası protokoller imzalanmış ve birçok devlet bu protokole taraf olarak ekolojik dengenin sağlanması yolunda önemli sayılabilecek adımlar atmıştır. Tabi unutmamak gerekir ki dünyanın karşı karşıya kaldığı bu önemli problemin aşılabilmesi için bireylerin ekoloji konularında bilgilendirilmeleri kaçınılmazdır. Her modern devlet ilköğretimden üniversiteye ve hatta lisans üstü eğitim düzeyinde çevre ve ekoloji konularıyla ilgili ya bağımsız dersler müfredatlarına almakta ya da interdisipliner bir anlayışla çeşitli derslerin içerisinde bu konularla ilgili önemli bilgileri bireylere kazandırmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de de çevre konularına yönelik birçok bilgi, eğitimin her kademesinde öğrencilere verilmeye çalışılmaktadır. Günümüzde Türkiye’de çevre ve ekoloji konularına yönelik bilgilerin daha çok ortaokul fen ve teknoloji derslerinde yoğun şekilde verildiği görülmekle beraber sosyal bilgiler dersi içeriği ve kazanımları incelendiğinde özellikle ortaokul 5, 6 ve 7. sınıfta ekoloji konularının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir.

Doğa ve insan yaşamı üzerinde hayati bir öneme sahip olan ekoloji konularıyla ilgili yapılan bilimsel araştırmalara yönelik literatür incelendiğinde; arkeoloji, antropoloji, bilim ve teknoloji, biyokimya, biyoloji, botanik, coğrafya, çevre mühendisliği, deniz bilimleri, din bilimleri, ekonometri, ekonomi, endüstri mühendisliği, enerji, felsefe, gıda mühendisliği, güzel sanatlar, iç mimari ve dekorasyon, işletme, kamu yönetimi, mimarlık, ormancılık ve orman mühendisliği, peyzaj mimarlığı, psikoloji, siyasal bilimler, sosyoloji, su ürünleri, şehircilik ve bölge planlama, turizm, ziraat, zooloji gibi farklı alanlarda yapılan çalışmalara rastlanmaktadır. Eğitim alanında ise araştırmalar genel olarak ortaokul düzeyinde fen ve teknoloji dersine; lise düzeyinde biyoloji dersine; yükseköğretim düzeyinde çevre eğitimi ve öğrencilerin çevreyle ilgili tutumlarına yönelik yoğunlaşmıştır. Ancak çevre konularının sıkça yer aldığı sosyal bilgiler dersinde yer alan ekoloji konularının ve kazanımlarının incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Bu bağlamda özellikle sosyal bilgiler eğitimi alanında literatürde görülen bu boşluğu doldurmak amacıyla yapılan bu çalışmada ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler derslerinde geçen ekoloji konularına ilişkin kazanımların öğrenciler tarafından çeşitli değişkenler açısından ne düzeyde gerçekleştiği sorularına cevap aranmıştır.

Yöntem

Bu çalışmanın konusu “ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi” olduğundan araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir (Büyüköztürk vd., 2008:15). Karasar’a (2007: 77) göre tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırma konusu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içerisinde var olduğu haliyle tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme veya etkileme çabası gösterilmez. Büyüköztürk vd.’nin de (2008: 16) belirttiği gibi tarama araştırmasının önemli bir avantajı, oldukça çok bireyden oluşan örneklemden elde edilen birçok bilgiyi bize sunmasıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Örnekleme ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş iline bağlı Pazarcık ilçe merkezinde ve köylerinde bulunan 5 köy, 4 merkez okulu olmak üzere toplam 9 ortaokulun 582 sekizinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Bu okullar: Büyüknacar Ortaokulu, Cumhuriyet Ortaokulu, Eğrice Ortaokulu, Karagöl Ortaokulu, Mehmet Akif Ortaokulu, Ufacıklı Ortaokulu, Yatılı Bölge Ortaokulu, Yavuz Selim Ortaokulu, Yumaklıcerit Ortaokulu’dur. Örneklemin evreni temsil etmesi amacıyla okul seçiminde sosyoekonomik ve başarı düzeyleri alt, orta ve üst seviyede olan okullar; taşıma merkezli ve yatılı hizmet veren merkez okullar ile köy okulları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.
Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Demografik Bilgileri

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	263	45.2
	Erkek	319	54.8
Anne Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	153	26.3
	Okur-yazar	88	15.1
	İlkokul	233	40
	Ortaokul	75	12.9
	Lise ve üstü	33	5.7
	Okur-yazar değil	33	5.7
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar	90	15.5
	İlkokul	254	43.6
	Ortaokul	131	22.5
	Lise ve üstü	74	12.7
Yerleşim Yeri	Köy	320	55
	Şehir	262	45

Aile Gelir Düzeyi	0-950	318	54.6
	951-1500	172	29.6
	1501-2500	57	9.8
	2500 ve üstü	35	6

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin % 45.2’ si kız, % 54.8’i erkektir. Öğrencilerin anne eğitim düzeyine bakıldığında % 26.3’ ünün okur-yazar olmadığı; % 15.1’inin okur-yazar olduğu; % 40’ının ilkokul; % 12.9’ unun ortaokul; % 5,7’ sinin lise ve üstü mezunu olduğu görülmektedir. Aynı şekilde baba eğitim düzeyine bakıldığında % 5.7’ sinin okur-yazar olmadığı; % 15.5’ inin okur-yazar olduğu; % 43,6’ sının ilkokul; % 22.5’ inin ortaokul; % 12.7’ sinin lise ve üstü mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yerleşim yerlerine bakıldığında % 55’ inin köyde; % 45’inin şehir merkezinde yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin aile gelir düzeyine bakıldığında ise % 54.6’sının 0-950 TL; % 29.6’sının 951-1500 TL; % 9.8’inin 1501-2500 TL; % 6’sının da 2500 TL ve üstü gelirleri olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilerin ekoloji konularında geçen kazanımların gerçekleşme düzeyinin tespitine yönelik akademik başarı testi kullanılmıştır. Akademik başarı testi iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel bilgilerinin yer aldığı cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyleri, yaşadıkları yer (köy-kent) ve aile gelir düzeylerine yönelik bilgiler; ikinci bölümde ise kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik 4 seçenekli çoktan seçmeli maddeler hazırlanmıştır.

Akademik başarı testi hazırlanırken öncelikle sosyal bilgiler 5, 6 ve 7. sınıf ders kitaplarında geçen ekoloji konuları ile ilgili üniteler, kazanımlar ve programın önerdiği etkinlikler belirlenmiştir. Bazı yayınevlerinin yayınlarından belirlenen 373 adet çoktan seçmeli sorunun kazanımlara uygunluğu, üç sosyal bilgiler öğretmeni tarafından incelenerek 209 adete düşürülmüştür. Ardından iki Türkçe öğretmeni tarafından dil ve anlatım yönünden incelenen sorular 123 adete düşürülmüştür. Daha sonra uzman görüşü alınarak her sınıf düzeyinde her kazanım için üçer tane olmak üzere toplamda dokuz kazanıma uygun olan 72 sorudan oluşan pilot test oluşturulmuştur.

Pilot uygulama için hazırlanan akademik başarı testindeki maddelerin analiz edilmesi amacıyla Kahramanmaraş’ın Pazarcık ilçesinde bulunan 5 okulun sekizinci sınıflarında eğitim gören 412 öğrenciye pilot uygulama yapılmıştır. Öğrencilere pilot

uygulaması yapılan akademik başarı testinin madde analizleri "ITEMAN" analiz programı ile değerlendirilerek elde edilen veriler Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2.

Pilot Uygulamaya Göre Akademik Başarı Testinin Madde Analizi Sonucu Güçlük ve Ayırt Edicilik Değerleri

Soru Sırası	Madde Güçlük İndeksi (P Değeri)	Madde Ayırt Edicilik İndeksi (D Değeri)	Soru Sırası	Madde Güçlük İndeksi (P Değeri)	Madde Ayırt Edicilik İndeksi (D Değeri)
1	0.66	0.49	37	0.87	0.29
2	0.77	0.18	38	0.25	0.07
3	0.86	0.30	39	0.62	0.39
4	0.83	0.41	40	0.73	0.52
5	0.73	0.50	41	0.41	0.25
6	0.54	0.44	42	0.64	0.61
7	0.44	0.42	43	0.22	0.29
8	0.59	0.50	44	0.55	0.51
9	0.71	0.46	45	0.53	0.52
10	0.31	0.32	46	0.62	0.47
11	0.65	0.39	47	0.66	0.70
12	0.75	0.59	48	0.50	0.46
13	0.33	0.23	49	0.63	0.56
14	0.34	0.31	50	0.45	0.46
15	0.63	0.33	51	0.55	0.64
16	0.40	0.26	52	0.58	0.61
17	0.62	0.56	53	0.47	0.50
18	0.68	0.51	54	0.51	0.40
19	0.76	0.47	55	0.50	0.43
20	0.34	-0.09	56	0.42	0.39
21	0.63	0.41	57	0.82	0.33
22	0.44	0.24	58	0.64	0.61
23	0.45	0.44	59	0.48	0.58
24	0.73	0.60	60	0.71	0.40
25	0.62	0.36	61	0.49	0.58
26	0.45	0.23	62	0.50	0.48
27	0.52	0.19	63	0.46	0.44
28	0.58	0.48	64	0.40	0.44
29	0.55	0.50	65	0.44	0.50
30	0.51	0.70	66	0.50	0.45

31	0.61	0.63	67	0.66	0.59
32	0.69	0.55	68	0.64	0.59
33	0.46	0.50	69	0.57	0.66
34	0.30	0.28	70	0.61	0.56
35	0.46	0.50	71	0.42	0.50
36	0.30	0.08	72	0.31	0.10
ORTALAMA				0.55	0.43

Tablo 2' de görüldüğü üzere pilot uygulamanın "ITEMAN" analiz programında yapılan analizi sonucunda KR-20 değeri 0.91 bulunmuştur. Bu değer, oldukça iyi olmakla birlikte pilot uygulamanın analizleri sonucunda 58 maddenin madde ayırt edicilik değeri (0.30 ve üzeri) nihai testte kullanılmaya uygun bulunmuştur. Bu 58 maddeden her kazanım için 4 soru seçilerek 36 soruluk nihai test oluşturulmuş; 22 soru ise kapsam dışı bırakılmıştır. 36 sorudan oluşan nihai testin "ITEMAN" programında yapılan analizi sonucunda KR-20 değeri 0.88 bulunmuştur. Büyüköztürk'e (2008: 16) göre bir test için hazırlanan güvenirlik katsayısının 0.70 (Cronbach Alpha) ve üzeri olması durumunda test puanlarının güvenirliği için yeterli olmaktadır. Nihai testte kullanılan soru sayısının 36 ve KR-20 değerinin güvenirlik katsayısının 0.88 olduğu göz önünde bulundurulduğunda Büyüköztürk'e (2008: 16) göre başarı testinin güvenirliğinin geçerli olduğunu söylemek mümkündür.

Pilot uygulama sonrası yapılan madde analizleri sonucunda her kazanımla ilgili dört soru olmak üzere toplam 36 maddeden oluşan akademik başarı testi hazırlanarak ölçme aracına son hali verilmiştir. Kazanımlarla ilgili sorular ölçekte ardışık olarak değil, dağınık bir şekilde kullanılmıştır. Başarı testinin son halinde kazanımlarla ilgili soru sıraları ve kullanılan soruların madde güçlük indeksi (p değeri) ve madde ayırt edicilik indeksi (d değeri) ile ilgili veriler Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3.

Nihai Testin Kazanımlarla İlgili Soru Sıraları ve Kullanılan Soruların Madde Güçlük İndeksi ile Madde Ayırt Edicilik İndeksi Değerleri

Kazanımlar	Pilot Testteki Soru Sırası	Nihai Testteki Soru Sırası	Madde Güçlük İndeksi (p değeri)	Madde Ayırt Edicilik İndeksi (d değeri)
1. 5.3.4. Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir.	1 28 46 55	1 10 19 28	0.66 0.58 0.62 0.50	0.49 0.48 0.47 0.43
Ortalama			0.59	0.46

2.	5.3.7. Yaşadığı bölgede görülen doğal afetlerin zararlarını artıran insan faaliyetlerini fark eder.	21	2	0.63	0.41
		29	11	0.55	0.50
		47	20	0.66	0.70
		65	29	0.44	0.50
Ortalama				0.57	0.52
3.	5.4.7. İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir.	30	3	0.51	0.70
		39	12	0.62	0.39
		48	21	0.50	0.46
		66	30	0.50	0.45
Ortalama				0.53	0.50
4.	6.4.4. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insan yaşamına etkilerini tartışır.	31	4	0.61	0.63
		49	13	0.63	0.56
		58	22	0.64	0.61
		67	31	0.66	0.59
Ortalama				0.63	0.59
5.	6.5.4. Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve iş birliği içinde olmasının önemini fark eder.	24	5	0.73	0.60
		32	14	0.69	0.55
		59	23	0.48	0.58
		68	32	0.64	0.59
Ortalama				0.63	0.58
6.	6.7.2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin yaratıcı fikirler ileri sürer.	33	6	0.46	0.50
		42	15	0.64	0.61
		51	24	0.55	0.64
		69	33	0.57	0.66
Ortalama				0.55	0.60
7.	7.7.2. Küresel sorunlarla uluslar arası kuruluşların kuruluş amaçlarını ilişkilendirir.	7	7	0.44	0.42
		52	16	0.58	0.61
		61	25	0.49	0.58
		70	34	0.61	0.56
Ortalama				0.53	0.54
8.	7.7.3. Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde kişisel sorumluluğunu fark eder.	35	8	0.46	0.50
		44	17	0.55	0.51
		53	26	0.47	0.50
		62	35	0.50	0.48
Ortalama				0.49	0.49
9.	7.7.4. Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır.	9	9	0.71	0.46
		45	18	0.53	0.52
		54	27	0.51	0.40
		63	36	0.46	0.44
Ortalama				0.55	0.45
GENEL ORTALAMA				0.56	0.52

Tablo 3' te bulunan veriler incelendiğinde pilot uygulamadaki akademik başarı testi maddelerinin güçlük indeksi genel ortalamasının 0.56 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre akademik başarı testinin madde güçlük indeksi bakımından kullanılabilir bir değere sahip olduğu söylenebilir. Aynı zamanda akademik başarı testinin madde ayırt edicilik indeksi genel ortalamasının 0.52 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre akademik başarı testinin madde ayırt edicilik indeksi bakımından da iyi bir değere sahip olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elden edilen veriler ise SPSS (Statistical Package for Social Sciences for Windows 21.0) istatistik programına girilerek analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında ise iki grup arasındaki fark için bağımsız gruplar t-testi kullanılmış olup elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 ($p < 0,005$) anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Yine ikiden fazla kategoriden oluşan ailenin gelir düzeyi, annenin eğitim durumu ve babanın eğitim durumu gibi bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenlerle arasındaki farkı tespit etmek için ANOVA analizi kullanılmıştır. ANOVA ile yapılan analizlerde anlamlı fark grubunu bulmak için sosyal bilimlerle ilgili araştırmaların analizinde önemli olan ve en yüksek farklılıkları görebilen Scheffe testi tercih edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Araştırmadaki analiz sonuçlarına ilişkin bulgular ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik bulgular ve yorumlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

	N	Min.	Max.	\bar{X}	Ss
Kazanma düzeyleri	582	3	36	20.02	8.04

Tablo 4'te görülebildiği gibi ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik akademik başarı testinden öğrencilerin alabileceği en düşük puanlar ile en yüksek puanlar gösterilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan 582 sekizinci sınıf öğrencilerinin kazanımları gerçekleştirme düzeyi ile ilgili akademik başarı testi ortalamasının $\bar{X} = 20.02$ olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre araştırmaya katılan 582 öğrencinin kazanmış oldukları düşünülen ekoloji kazanımlarına yönelik bilgi düzeylerinin orta düzeyin biraz üstünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Cinsiyet Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular ve Yorumlar

Ekoloji konularının kazanımlarına ilişkin cinsiyet faktörünün etkisini ölçmek üzere bağımsız gruplarda t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	T	p.
Kız	263	21.44	7.89	3.92	.000
Erkek	319	18.84	7.99		

Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik akademik başarı testi puanlarının cinsiyetlere göre fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda hem kızların ($\bar{X} = 21.44$) hem de erkeklerin ($\bar{X} = 18.84$) başarılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Kızların aritmetik ortalamalarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu ve cinsiyetler arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür ($t=3.92$, $p=.000 < .05$).

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Anne Eğitim Düzeyi Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular ve Yorumlar

Ekoloji konularının kazanımlarına ilişkin anne eğitim düzeyi faktörünün etkisini ölçmek üzere ANOVA testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
Gruplar arası	1317.35	4	329.33			
Gruplar içi	36380.53	577	63.05	5.22	.000	5-1,5-2,5-3,5-4
Toplam	37697.89	581				

Tablo 6'dan da anlaşılacağı üzere, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik akademik başarı testi puanlarının anne eğitim düzeyine göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan ANOVA testine göre anne eğitim düzeyi açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($F= 5.22$, $p=.000<.05$). Anlamlı fark grubunu tespit etmek amacıyla Scheffe testi yapılmış ve annesi lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile diğer tüm gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Baba Eğitim Düzeyi Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular ve Yorumlar

Ekoloji konularının kazanımlarına ilişkin baba eğitim düzeyi faktörünün etkisini ölçmek üzere ANOVA testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
Gruplar arası	1583.37	4	395.84			
Gruplar içi	36114.52	577	62.59	6.32	.000	5-2,5-3,5-4,3-2,4-2
Toplam	37697.89	581				

Tablo 7'de görüldüğü üzere ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik akademik başarı testi puanlarının baba eğitim düzeyine göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan ANOVA testine göre baba eğitim düzeyi açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($F=6.32$, $p=.000<.05$). Anlamlı fark grubunu tespit etmek amacıyla Scheffe testi yapılmış ve babası lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile diğer tüm gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Aynı şekilde baba eğitim düzeyi ilkököl ve ortaokul olan öğrenciler ile babası yalnızca okur-yazar olan öğrenciler arasında babası ilkököl ve ortaokul mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Yerleşim Yeri Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular ve Yorumlar

Ekoloji konularının kazanımlarına ilişkin yerleşim yeri faktörünün etkisini ölçmek üzere bağımsız gruplarda t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Yerleşim Yeri Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Yerleşim Yeri	N	\bar{X}	ss	T	p.
Köy	320	19.15	7.41	2.83	.005
Şehir	262	21.06	8.67		

Tablo 8'de görüldüğü üzere ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik akademik başarı testi puanlarının yerleşim yerine göre fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda hem köyde yaşayan öğrencilerin ($\bar{X}=19.15$) hem de şehirde yaşayan öğrencilerin ($\bar{X}=21.06$) başarılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Şehirde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamalarının köyde yaşayan öğrencilere oranla daha yüksek olduğu ve yerleşim yerleri arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür ($t=2.83$, $p=.005<.05$).

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Aile Gelir Düzeyi Açısından Karşılaştırılmasıyla İlgili Bulgular ve Yorumlar

Ekoloji konularının kazanımlarına ilişkin aile gelir düzeyi faktörünün etkisini ölçmek üzere ANOVA testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9.

Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine Yönelik Akademik Başarı Testi Puanlarının Aile Gelir Düzeyine Göre Anova Testi Sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
Gruplar arası	1280.58	3	426.86			
Gruplar içi	36417.305	578	63	6.77	.000	4-1,3-1
Toplam	37697.89	581				

Tablo 9’da görüldüğü üzere ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik akademik başarı testi puanlarının aile gelir düzeyine göre farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan ANOVA testine göre aile gelir düzeyi açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($F=6.77$, $p=.000<.05$). Anlamlı fark grubunu tespit etmek amacıyla Scheffe testi yapılmıştır. Aile gelir düzeyi 1501-2500 TL ve 2500 TL ve üstü olan öğrenciler ile aile gelir düzeyi 0-950 TL olan öğrenciler arasında aile gelir düzeyi 1501-2500 TL ile 2500 TL ve üstü olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Sonuçlar ve Öneriler

Araştırmanın uygulaması sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara varılmıştır:

1. Araştırmada ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan akademik başarı testi analizindeki bulgulardan hareketle, sekizinci sınıf öğrencilerinin, ekoloji kazanımlarına yönelik bilgi düzeylerinin genel olarak orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin günümüzde çok önemli olan ekoloji konularında akademik başarılarının çok da iyi kabul edilebilecek düzeyde olmadığı görülmektedir. Özellikle ortaokul 7. sınıfta 7. ünitenin 3. kazanımı olan “*Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde kişisel sorumluluğunu fark eder*” kazanımının gerçekleşme düzeyinin orta düzeyin altında olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre küresel sorunların çözümünde öğrencilerin birey olarak kişisel sorumluluğunun farkında olmadığı düşünülmektedir. Bu sonuca paralel olarak Tunç, Ömür ve Düren (2012), üniversite öğrencilerinin çevreye yönelik konulara duyarsız kalmadıklarını, belirli bir farkındalığa sahip olduklarını; ancak çevreyi korumaya

yönelik kişisel tedbirler konusunda çok güçlü bir tutum sergileyemediklerini tespit etmiştir. Meydan, Doğu ve Dinç (2009) ise, ilköğretim öğrencilerinin çevre sorunları hakkındaki bilgi düzeylerini inceledikleri çalışmada, çevre konularının ağırlıklı olarak 7. sınıfta işlenmesi sebebiyle öğrencilerin çevre bilgilerinin en yüksek 7. sınıfta olduğunu görmüşlerdir. Bu tespiti destekler nitelikte olan bir başka sonuç da Ünlü, Sever ve Akpınar'ın (2011), araştırmalarına katılan bireylerin akademik bilgi düzeylerinin küresel ısınma ve sera etkisi konularında büyük çoğunluğunun eksik ve yanlış bilgiye sahip olduklarıdır. Katılımcıların küresel ısınma ve sera etkisi konularında çok sayıda kavram yanılgısı yaşadığını, akademik bilgi düzeylerinin yetersiz ve bilimsellikten uzak olduğunu tespit etmişlerdir.

2. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan akademik başarı testi puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda, kız öğrencilerin akademik başarılarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre cinsiyetin akademik başarıyı etkileyen önemli bir değişken olduğu düşünülmektedir. Kahyaoğlu ve Özgen (2012), cinsiyetlerine göre öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarını incelediğinde, kadın öğretmen adaylarının ortalamalarının erkek öğretmen adaylarınınkinden daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Kahyaoğlu, Daban ve Yangın (2008), öğretmen adaylarının çevreye yönelik tutumlarına baktıklarında cinsiyetlerine göre kız öğretmen adaylarının ortalama tutum puanlarının erkek öğretmen adaylara göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Kaya, Akıllı ve Sezek (2009), lise öğrencilerinin çevreye yönelik tutumlarını cinsiyet değişkeni açısından incelediğinde, tutum puanlarının kız öğrenciler lehine geliştiğini belirtmişler ve çevresel davranışlarla ilgili olarak erkek öğrencilere göre kız öğrencilerin daha duyarlı olduklarını açıklamışlardır. Bu sonuçların yanı sıra araştırmalarında bu durumun karşıtı sonucuna ulaşan Aydın ve Çepni (2012), çevresel tutumlarda erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha olumlu olduğunu ifade etmiştir. Cengiz (2011), modelin uygulandığı hem kontrol okulundaki hem de çalışma grubundaki erkeklerin fiziksel aktivite düzeyinin, kızlara göre daha etkin çıktığını ifade etmiştir. Ayrıca Genç ve Genç (2013), araştırma sonuçlarına göre çevreye yönelik tutumlarında öğretmen adaylarının cinsiyete göre farklılık olmadığını ifade etmiştir.

3. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan akademik başarı testi puanlarının, anne

eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda, anne eğitim düzeyi açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Annesi lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile diğer tüm gruplar arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda eğitim düzeyi ile akademik başarı arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Yılmaz, Çelik ve Yağizer'in (2009), eğitim seviyesinin çevresel tutum ve davranışlarla pozitif ilişkili olduğu sonucunaparalel olarak Dutcher vd. (2007), doğal çevreye olan ilgi ve çevresel davranışların olumlu yönde artmasını eğitim düzeyinin yükselmesine bağlamıştır. Bu sonuçlardan farklı olarak Aydın ve Çepni (2012) ise, Karabük ilindeki ilköğretim öğrencilerinin çevreye yönelik tutumlarının anne eğitim düzeyi değişkeni açısından incelediğinde, anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

4. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan akademik başarı testi puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda, baba eğitim düzeyi açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Babası lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile diğer tüm gruplar arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda baba eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan öğrenciler ile babası yalnızca okur-yazar olan öğrenciler arasında babası ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda ebeveynin eğitim düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin akademik başarılarının arttığı düşünülmektedir. Şama (2003), öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi yükseldikçe çevreye duyarlılıklarının arttığını, çevre ve çevre sorunlarına karşı daha olumlu tutum içerisinde olduklarını ifade etmiştir. Aydın ve Çepni (2012), araştırmaya katılan Karabük ilindeki ilköğretim öğrencilerinin, çevreye yönelik tutumlarının baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiğini ve baba eğitim düzeyinin çevresel tutumu etkileyen önemli bir değişken olduğunu belirtmişlerdir.

5. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan akademik başarı testi puanlarının yerleşim yeri değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda, yerleşim yeri açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Şehirde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamalarının köyde yaşayan öğrencilere oranla daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu

sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre merkez okullarının köy okullarına göre daha iyi eğitim şartlarına sahip olduğu ve merkezdeki öğrencilerin çevre sorunlarını daha iyi bildiği düşünülmektedir. Bu sonuç Özgen ve Kahyaoğlu'nun (2011), ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yaşadıkları sosyo-ekonomik ortamın, yaşadıkları kültürün etkisinin fenomenleri algılamaları üzerinde farklı etkiler yaptığı ve bu durumun katılımcıların çevre sorunu kavramını algılamaları üzerinde de etkili olduğu tespitiyle paraleldir. Aynı zamanda Yılmaz, Çelik ve Yağizer'in (2009), kırsal kesimde yaşayanlara göre şehirde yaşayanların daha fazla çevresel kaygılara sahip olduğu ve Şama'nın (2003) da, küçük yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre büyük yerleşim yerlerinde yaşayanların, çevreye duyarlılıklarının daha fazla olduğu sonucuyla örtüşmektedir.

6. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin ekoloji konularına ilişkin kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan akademik başarı testi puanlarının aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda, aile gelir düzeyi açısından öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna varılmıştır. Aile gelir düzeyi 0-950 TL olan öğrencilere göre, aile gelir düzeyi 1501-2500 TL ve 2500 TL ve üstü olan öğrencilerin lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre aile gelir düzeyinin akademik başarıyı etkileyen önemli bir değişken olduğu düşünülmektedir. Aydın ve Çepni (2012), Karabük ilindeki ilköğretim öğrencilerinin çevreye yönelik tutumlarının aile gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Altın (2001), öğrencilerin çevreye yönelik tutumlarında sosyo-ekonomik düzeyin yükselmesiyle olumlu yönde artış olduğunu saptamıştır. Akıllı, Kemahlı, Okudan ve Polat (2008), araştırmalarında gelir artıka tüketimin artmasına paralel olarak toplam ayak izinin arttığını vurgulamıştır. Gelir düzeyi diğer meslek gruplarına göre daha yüksek olan öğretim elemanlar ile mülk ve otomobil sahibi olanların ayak izi büyüklüklerinin daha fazla olduğunu saptamıştır.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde geliştirilen öneriler şunlardır:

1. Öğrencilerde ekoloji konularıyla ilgili akademik bilgi eksiklikleri tespit edildiğinden, öğretim müfredatlarına bilgilerini tamamlayıcı konular eklenebilir. Aynı zamanda kişisel farkındalıklarının geliştirilebilmesi için birey olarak üzerine düşen

görev ve sorumluluklarının olduğu bilinci yerleştirilmelidir. Bunları öğrenen bireylerin anlayışlarında ve davranışlarında, doğaya yönelik olumlu değişimler görülebilir.

2. Öğrencilerin anne ve baba eğitim seviyesi yükseldikçe akademik bilgi düzeylerinin de yükseldiği tespit edildiğinden, birinci kaynak bilgi vericisi olan ailelerin ve öğretmenlerin çevre anlayışı ve bilinci konusunda, daha donanımlı ve duyarlı olması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda ailelere ve öğretmenlere çevre eğitimiyle ilgili çeşitli seminerler ve kurslar verilebilir. Böylece çocuklara rol-model olan büyüklerin tutumlarında ve davranışlarında olumlu değişimler görülebilir.

3. Yerleşim yeri değişkenine göre şehirde yaşayan öğrencilerin akademik ortalamalarının köyde yaşayan öğrencilere göre yüksek olduğu tespit edildiğinden, köy okullarının eğitim koşulları iyileştirilerek başarı seviyesi artırılabilir.

4. Öğrencilere şekil veren okulların eğitim-öğretim müfredatında çevre eğitimiyle ilgili en azından seçimsel bir ders konulabilir. Öğretmenler bu dersle ilgili eğitim verirken çevre konularında aktif görev alan çeşitli sivil toplum kuruluşlarının ve resmi kurumların yetkililerini sınıf ortamlarına davet ederek öğrencilerin doğru ve bilimsel bilgileri edinmelerini sağlayabilir. Hatta öğrencilerin bu tür sivil toplum örgütlerine asgari miktarda bağış yapmaları sağlanarak aktif katılımı gerçekleştirecek ilk adımı atmaları sağlanabilir.

5. Ekolojik sorunların ortaya çıkmasında en büyük pay sahibi olan insanların farkındalığını ve duyarlılığını artırmak gerekmektedir. Bu açıdan öğrencilerin sadece sınıf ortamında ezber bilgi düzeyinde öğrenmelerin olmaması, yani edindikleri bilgilerin kalıcı ve doğru davranışa dönüştürüldüğünü görmek adına yaşamın kendisinin içinde olmaları için beceri geliştirmeleri sağlanmalıdır. Öğrencilerin ağaç dikim kampanyaları, doğal kaynakların bilinçli kullanımı, tasarruf bilincini geliştirecek geri dönüşüm kutularına atıkların konulması, çevre temizliğini kazandırmak için temizlikle ilgili çeşitli kampanyalara aktif katılımı gibi uygulamalı etkinliklerle kazanımlar sağlanabilir. Hatta hayvanat bahçesi ya da botanik bahçesi ziyaretleri düzenlenerek doğayla iç içe olmaları; zamanını ve enerjisini gönüllü harcamaları; doğa yürüyüşleri yaparak doğayı tanımaları, sevmeleri ve belki de bu anlamda hobi geliştirmeleri sağlanabilir.

6. Geleceğin mimarları olacak bugünün çocukları, çevre bilinciyle yetiştirilirse daha güvenli ve sağlıklı bir yaşam mümkün olabilecektir. Çevre dostu ürünlerin kullanımı ile daha yeşil bir dünya için el ele gibi kampanyalar düzenlenebilir. Çeşitli sivil toplum kuruluşları ve ilgili bakanlıkların işbirliği dahilinde, basın yayın yoluyla ve

kitle iletişim araçlarıyla ekolojik dengeyi bozan sorunlara farkındalık yaratacak ve dikkat çekecek kamu spotları hazırlanarak daha geniş kitlelere ulaşımı sağlanabilir.

7. Bir sorunun çözülebilmesi için problemin anlaşılması, problemi oluşturan kaynağın veya nedenlerinin belirlenmesi ve bu nedenlerin ortadan kaldırılması gerekir. Bu bağlamda bakanlıklar, çeşitli sivil toplum kuruluşları ya da kurumlar ekoloji konuları ve sorunların çözümüyle ilgili öneriler için proje yarışmaları, turnuvalar düzenleyerek ve derece yapanlara ödül vererek bu tür katılımları destekleyebilir. Böylece bireyler motive edilerek, problem çözmede istekli hale getirilerek, harekete geçirilebilir.

Kaynaklar

- AKILLI, H., KEMAHLI, F., OKUDAN, K. ve POLAT, F. (2008). "Ekolojik Ayak İzinin Kavramsal İçeriği ve Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Bireysel Ekolojik Ayak İzi Hesaplaması". *Akdeniz Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (15), 1-25.
- ALTIN, M. (2001). *Biyoloji Öğretmeni Adaylarına Çevre Eğitimi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ATMACA, Y. (2015). *Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Adıyaman: Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYDIN, F. ve ÇEPNİ, O. (2012). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Karabük İli Örneği)". *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 189-207.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK, E. K., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- CENGİZ, C. (2011). *Sosyo-Ekolojik Uygulamanın Kırsal Alandaki Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Bilgisi ve Davranışlarına Etkileri*. (Doktora Tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- DUTCHER, D. D., FİNLEY, J. C. and JOHNSON, J. B. (2007). Connectivity with nature as a measure of environmental values. *Environment and Behavior*. (39), 474-495.
- GENÇ, M. ve GENÇ, T. (2013). “Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi”. *Asya Öğretim Dergisi*, 1 (1), 9-19.
- KAHYAOĞLU, M., DABAN, Ş. ve YANGIN, S. (2008). “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Çevreye Yönelik Tutumları”. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 42-52.
- KAHYAOĞLU, M. ve ÖZGEN, N. (2012). “Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5 (2), 171-185.
- KARASAR, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- KAYA, E., AKILLI, M. ve SEZEK, F. (2009). “Lise Öğrencilerinin Çevreye Karşı Tutumlarının Cinsiyet Açısından İncelenmesi”. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (18), 43-54.
- MEYDAN, A., DOĞU, S. ve DİNÇ, M. (2009). “Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunları Konusundaki Farkındalık ve Duyarlılıkları”. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 153-168.
- Özgen, N. ve Kahyaoğlu, M. (2011). “Farklı Fonksiyonel Özelliğe Sahip Yerleşim Ünitelerinde İkamet Eden İlköğretim Öğrencilerinin Çevre Sorunlarını Algılama ve Çözüm Önerileri: Fenomenografik Bir Araştırma”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*,10 (38), 136-157.
- ŞAMA, E. (2003). “Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları”. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 99-110.
- TUNÇ, A. Ö., ÖMÜR, G. A. ve DÜREN, A.Z. (2012). “Çevresel Farkındalık”. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 47, 227-246.

ÜNLÜ, İ., SEVER, R. ve AKPINAR, E. (2011). “Türkiye’de Çevre Eğitimi Alanında Yapılmış Küresel Isınma ve Sera Etkisi Konulu Akademik Araştırmaların Sonuçlarının İncelenmesi”. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 39-54.

YILMAZ, V. ÇELİK, H. E. ve YAĞIZER, C. (2009). “Çevresel Duyarlılık ve Çevresel Davranışın Ekolojik Ürün Satın Alma Davranışına Etkilerinin Yapısal Eşitlik Modeliyle Araştırılması”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 1-14.

Kaynak Gösterme

Akgün, İ.H., ve Atmaca, Y. (2015). Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 168- 189.

Citation Information

Akgün, İ.H., & Atmaca, Y. (2015). The Level of Acqualization of the Acquisitions on Ecology Issues in 5th, 6th And 7th Grades Social Studies Course. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences*, 5(2), 168- 189.